

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2019/20: MJU20

Genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till lagändringar i syfte att genomföra reviderade EU-direktiv på avfallsområdet.

Lagändringarna innebär bl.a. att det i miljöbalken införs nya definitioner och bestämmelser om den ursprungliga avfallsproducentens ansvar för behandling och kostnader för hantering av avfallet. Vidare förtydligas kommunernas ansvar för bygg- och rivningsavfall och bestämmelser om när avfall upphör att vara avfall införs. Flera bemyndiganden utvidgas för att möjliggöra genomförande av kraven i avfallsdirektiven på föreskriftsnivå. Bestämmelserna om kontrollplaner i plan- och bygglagen kompletteras och det införs bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen om att sekretess under vissa förutsättningar ska gälla för uppgifter i ett register med uppgifter om avfall. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2020.

I betänkandet finns tre reservationer (M, SD, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:156 Genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet

Fyra yrkanden i följd motioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet	5
Konsekvenser av genomförandet av de reviderade avfallsdirektiven	10
Vägledning och kriterier för när avfall upphör att vara avfall	15
Reservationer	19
1. Konsekvenser av genomförandet av de reviderade avfallsdirektiven, punkt 2 (SD, KD)	19
2. Konsekvenser av genomförandet av de reviderade avfallsdirektiven, punkt 2 (M)	20
3. Vägledning och kriterier för när avfall upphör att vara avfall, punkt 3 (M, SD).....	21
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Propositionen	23
Följdmotionerna	23
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken.
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
3. lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).
4. lag om ändring i lagen (2019:1274) om skatt på avfall som förbränns.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:156 punkterna 1–4.

2. Konsekvenser av genomförandet av de reviderade avfallsdirektiven

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:3609 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) och

2019/20:3612 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 1 (SD, KD)

Reservation 2 (M)

3. Vägledning och kriterier för när avfall upphör att vara avfall

Riksdagen avslår motion

2019/20:3612 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 3 (M, SD)

Stockholm den 4 juni 2020

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Ulrika Heie

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrika Heie (C), Maria Gardfjell (MP), Isak From (S), Nina Lundström (L), Jon Thorbjörnson (V), Helena Antoni (M), Karin Enström (M), Lotta Finstorp (M), Peter Helander (C), Helene Hellmark Knutsson (S), Ida Karkiainen (S), Joakim Sandell (S), Olle Thorell (S), Angelika Bengtsson (SD), Ebba Hermansson (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Camilla Brodin (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens proposition 2019/20:156 Genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut redovisas i bilaga 1 och regeringens lagförslag redovisas i bilaga 2.

Lagförslagen har granskats av Lagrådet. Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

Det har väckts två följdmotioner med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar på avfallsområdet huvudsakligen i syfte att genomföra de reviderade avfallsdirektiven.

I miljöbalken görs i huvudsak följande ändringar. Uttrycket kommunalt avfall ersätter termen hushållsavfall och det anges vad som avses med avfallsproducent. Det införs bestämmelser om den ursprungliga avfallsproducentens ansvar för behandling och kostnader för hantering av avfallet. Kommunernas ansvar för bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet förtydligas. Bestämmelser om när avfall upphör att vara avfall införs. Det tydliggörs vem som har ansvaret för att uppfylla tillämpliga författningskrav för material och produkter när avfall upphör att vara avfall. Flera bemyndiganden utvidgas för att möjliggöra genomförande av kraven i avfallsdirektiven genom föreskrifter.

I övrig lagstiftning görs i huvudsak följande ändringar. Bestämmelserna om kontrollplaner i plan- och bygglagen kompletteras så att en kontrollplan ska omfatta uppgifter om allt bygg- och rivningsavfall och även byggprodukter som kan återanvändas. Det införs bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen om att sekretess under vissa förutsättningar ska gälla för uppgifter i ett register med uppgifter om avfall.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2020.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens lagförslag. Därefter behandlar utskottet två följdmotioner som innehåller förslag om tillkännagivanden till regeringen i frågor som anknyter till lagförslagen.

Genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i miljöbalken, offentlighets- och sekretesslagen, plan- och bygglagen samt lagen om skatt på avfall som förbränns.

Bakgrund

I juli 2018 trädde fyra EU-direktiv i kraft som ändrar sex direktiv på avfallsområdet (ändringsdirektiven):

- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/850 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 1999/31/EG om deponering av avfall
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/852 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/849 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiven 2000/53/EG om uttjänta fordon, 2006/66/EG om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning.

Förändringarna i direktiven syftar bl.a. till:

- att främja övergången till en cirkulär ekonomi
- ett fullständigt genomförande av avfallshierarkin i samtliga medlemsstater
- en minskning av genererade avfallsmängder totalt och per capita
- säkerställande av återvinning av hög kvalitet och användningen av avfall som en betydande och tillförlitlig källa av råvaror för unionen.

Exempelvis utnyttjas endast en begränsad del av det kommunala avfallet som genereras i EU genom förberedelse för återanvändning eller materialåtervinning. Resten av det kommunala avfallet deponeras eller omhändertas

genom förbränning. EU går i nuläget miste om stora möjligheter till ökad resurseffektivitet och en mer cirkulär ekonomi. Det råder vidare stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller avfallshantering och flera bestämmelser i de reviderade direktiven syftar till att komma till rätta med dessa skillnader.

Olika genomförandetider gäller för olika delar av det reviderade regelverket. Senast den 5 juli 2020 ska merparten av bestämmelserna i ändringsdirektiven ha genomförts, därefter har medlemsstaterna fram till 2025 på sig att anpassa nationell rätt till samtliga nya regler.

Propositionen

Propositionen innehåller förslag till de lagändringar som syftar till att genomföra de bestämmelser i ändringsdirektiven som ska vara genomförda av medlemsstaterna den 5 juli 2020. Ändringar föreslås i miljöbalken, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), plan- och bygglagen (2010:900) samt lagen (2019:1274) om skatt på avfall som förbränns.

Ordförklaringar

Genom direktivet om ändring av avfallsdirektivet har det införts nya definitioner. För att säkerställa en större enhetlighet i unionsrätten på avfallsområdet har definitioner i flera av de andra direktiven på avfallsområdet anpassats till definitionerna i avfallsdirektivet.

Regeringen föreslår i propositionen att det ska göras en ändring i förklaringen i miljöbalken av *avfallsförebyggande åtgärder*. Åtgärder som syftar till en minskning av innehållet av farliga ämnen i material och produkter ska anses vara avfallsförebyggande åtgärder.

En ändring ska göras i förklaringen i miljöbalken av *hantera avfall* som innebär att det förtydligas att sortering också är hantering av avfall. Med *avfallsproducent* ska i miljöbalken avses den som ger upphov till avfall och den som genom förbehandling, blandning eller andra förfaranden ändrar avfallets art eller sammansättning. Med *bygg- och rivningsavfall* ska i miljöbalken avses avfall från bygg- och rivningsarbeten. Uttrycket *kommunalt avfall* ska ersätta termen hushållsavfall i miljöbalken. Med kommunalt avfall ska avses avfall från hushåll och avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Kommunalt avfall ska inte omfatta avfall från tillverkning, jordbruk, skogsbruk, fiske, septiktankar, avloppsnet och avloppsrening, bygg- och rivningsavfall och uttjänta bilar. Följdändringar som innebär att termen hushållsavfall ersätts av uttrycket kommunalt avfall ska göras i miljöbalken och i lagen om skatt på avfall som förbränns.

Med *deponi* ska i miljöbalken avses en upplagsplats för avfall som finns på eller i jorden. Som deponi ska inte räknas en plats där avfall

1. lastas om för att förbereda det för vidare transport till en annan plats där det ska behandlas

2. lagras innan det återvinns, om lagringen sker under en kortare period än tre år eller
3. lagras innan det bortskaffas, om lagringen sker under en kortare period än ett år.

Med *deponera avfall* ska i miljöbalken avses att bortskaffa avfall genom att lägga det på en deponi.

En ändring görs i förklaringen i miljöbalken av *återanvändning* som innebär att det som kan återanvändas är en produkt eller en komponent.

Förklaringarna av följande ska ha betydelse vid tillämpning av hela miljöbalken: avfall, avfallsförebyggande åtgärder, återanvändning, kommunalt avfall, avfallsproducent, hantera avfall, deponi, behandla avfall, återvinna avfall, förbereda avfall för återanvändning, materialåtervinna avfall, bortskaffa avfall, deponera avfall, fastighetsinnehavare, uttjänt bil, bilskrotare och bygg- och rivningsavfall.

När avfall upphör att vara avfall

I propositionen föreslås att avfall som har genomgått ett återvinningsförfarande ska anses ha upphört att vara avfall om

1. ämnet eller föremålet ska användas för ett visst ändamål
2. det finns en marknad för eller efterfrågan på sådana ämnen eller föremål
3. ämnet eller föremålet uppfyller tillämpliga krav i lag och annan författning
4. användningen av ämnet eller föremålet inte leder till allmänt negativa följder för människors hälsa eller miljön.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om när avfall upphör att vara avfall enligt de angivna villkoren. Bestämmelsen i miljöbalken om att ett ämne eller föremål upphör att vara avfall om det har återvunnits och uppfyller krav i fråga om fortsatt användning upphävs.

En bestämmelse införs om vem som ska se till att ett ämne eller föremål som har upphört att vara avfall uppfyller tillämpliga krav i lag och annan författning. Dessa krav ska uppfyllas av den som för första gången använder ämnet eller föremålet utan att det har släppts ut på marknaden eller av den som släpper ut ett ämne eller föremål på marknaden för första gången.

Ansvar för avfallshantering

Regeringen föreslår att den som är ansvarig för att avfall blir behandlat ska se till att avfallet behandlas i enlighet med avfallshierarkins prioriteringsordning.

Vidare föreslås att om inte annat har avtalats eller är föreskrivet i lag eller annan författning ska den ursprungliga avfallsproducenten ansvara för att avfallet genomgår en fullständig behandling i enlighet med avfallshierarkin och för kostnaderna för att hantera det avfall som producerats.

I propositionen föreslås att utgångspunkten ska vara att kommuner ansvarar för kommunalt avfall. Regeringen ska även i fortsättningen ha rätt att meddela föreskrifter om undantag från kommunens ansvar i fråga om avfall som omfattas av producentansvar.

Det föreslås även att kommunen ska ansvara för behandling av avfall som utgörs av avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, om anläggningen endast används för

- a. hushållsspillvatten eller
- b. spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållsspillvatten.

Kommunen ska även ansvara för latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar.

Enligt propositionen ska den som producerar bygg- och rivningsavfall i en yrkesmässig verksamhet ansvara för hanteringen av detta avfall. Kommuner ska ansvara för bygg- och rivningsavfall som inte produceras i en yrkesmässig verksamhet.

Vidare föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att den som i yrkesmässig verksamhet producerar eller hanterar avfall ska lämna det till någon som har det tillstånd eller har gjort den anmälan som krävs för hanteringen. Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot en sådan föreskrift genom att lämna avfall för transport till den som inte har det tillstånd som krävs för en sådan transport ska kunna dömas till böter.

Hantering av varor

I propositionen föreslås att hantering i 14 kap. miljöbalken även ska omfatta att en vara tillverkas, bearbetas, behandlas, förpackas, förvaras, transporteras, används, omhändertas, destrueras, konverteras, saluförs, överläts eller är föremål för något annat jämförbart förfarande.

Uppgifter i kontrollplaner om avfall och om byggprodukter som kan återanvändas

Regeringen föreslår i propositionen att den kontrollplan som ska tas fram i samband med en bygg- eller rivningsåtgärd ska innehålla uppgifter om vilka byggprodukter som kan återanvändas och hur dessa ska tas om hand. Planen ska även innehålla uppgifter om vilket avfall som åtgärden kan ge upphov till och hur avfallet ska tas om hand, särskilt hur man avser att möjliggöra materialåtervinning av hög kvalitet och avlägsnande och säker hantering av farliga ämnen.

Den kontrollansvariga ska biträda byggherren med att upprätta kontrollplanen och med att identifiera avfall och återanvändbara byggprodukter som bygg- och rivningsåtgärderna kan ge upphov till. Vid det

tekniska samrådet ska man gå igenom hur identifieringen av avfall och återanvändbara byggprodukter har gjorts.

Avfallsförebyggande åtgärder

Det föreslås i propositionen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter som innebär att kommuner blir skyldiga att lämna information om avfallsförebyggande åtgärder.

Kostnader som kommunerna får finansiera genom renhållningsavgiften

Enligt propositionen ska kommunen få meddela föreskrifter om att renhållningsavgift ska betalas för

- åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för om avfallsförebyggande åtgärder
- åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter från hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för.

Renhållningsavgiften får täcka även nödvändiga kostnader för den infrastruktur som behövs för avfallshantering.

Bemyndiganden om förpackningar och förpackningsavfall

Regeringen föreslår i propositionen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att den som driver ett insamlingssystem dels ska lämna information till producenter och avfallsproducenter om återanvändning, utsortering, insamling och behandling, dels ska vidta åtgärder för att främja återanvändning.

Bemyndigandet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter som innebär att producenter blir skyldiga att omfattas av ett insamlingssystem för återvinning ska ändras så att det avser ett insamlingssystem för behandling eller återanvändning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet för den som driver ett system för återanvändning av förpackningar att anmäla detta.

Bemyndigande om rapportering

I propositionen föreslås att regeringen eller den myndighet eller kommun som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet att dokumentera och lämna uppgifter om avfall, avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder.

Sekretess

Regeringen föreslår i propositionen att sekretess ska gälla för uppgifter som hänför sig till avfallsregistret, om det kan antas att farligt avfall kan komma till brottslig användning om uppgiften röjs. För uppgifter i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst tio år.

Vidare föreslås i propositionen att sekretess ska gälla i en verksamhet som avser förande av eller uttag ur avfallsregistret för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. För uppgifter i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst tjugo år.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2020. I fråga om återvinning och bortskaffande av bygg- och rivningsavfall ska 15 kap. 20 § första stycket i den äldre lydelsen gälla t.o.m. utgången av 2022.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen nu antar regeringens lagförslag. Utskottet finner att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformade och anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Därmed tillstyrker utskottet propositionen.

Konsekvenser av genomförandet av de reviderade avfallsdirektiven

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om konsekvenser för svenska företag av genomförandet av de reviderade avfallsdirektiven samt om utformningen av ett digitalt avfallsregister.

Jämför reservation 1 (SD, KD) och 2 (M).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:3609 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) anförs att regeringen ska utvärdera hur den föreslagna implementeringen av EU-direktivet påverkar svenska företags konkurrenskraft. Enligt motionärerna är merparten av lagförslagen väl avvägda men en mer grundlig konsekvensutredning för svenska företag hade behövt utföras. Därtill oroas motionärerna över en möjlig överimplementering av EU-direktivet och anser att regeringen

inom ett år bör utvärdera hur den föreslagna implementeringen påverkar svenska företags konkurrenskraft.

I yrkande 3 i kommittémotion 2019/20:3612 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) anförs att regeringen ska återkomma med en utformning av det digitala systemet för att spåra farligt avfall i Sverige som inte går längre än EU-direktivet kräver. Motionärerna ser i det här fallet ingen anledning till att företag i Sverige ska möta högre krav än företag i andra EU-länder. Motionärerna motsätter sig därför regeringens förslag till överimplementering av det digitala systemet för att spåra farligt avfall. I det fall regeringen trots allt väljer att utforma det digitala systemet för att spåra farligt avfall i Sverige så att det går längre än EU-direktivet kräver bör regeringen utvärdera hur överimplementeringen påverkar svenska företags konkurrenskraft.

Kompletterande information

Konsekvenser av genomförandet för svenska företag

I propositionen konstaterar regeringen att regler med ursprung i EU-direktiv innebär ett begränsat nationellt handlingsutrymme. Alla bestämmelser måste genomföras i nationell rätt inom den tidsram som anges i direktivet. Genomförandet kontrolleras av kommissionen. Ett försenat eller bristfälligt genomförande av EU-lagstiftning innebär att ett överträdelseärende initieras av kommissionen som ytterst kan resultera i en straffavgift som utgörs av ett standardbelopp för att bestraffa själva överträdelsen och ett löpande vite tills bristerna åtgärdats. Regeringens bedömning är att förslagen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Vidare hänvisar regeringen till att det i Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning anges att nya regler som följer av överordnade bestämmelser, exempelvis direktiv från EU, kan motivera en i vissa delar begränsad konsekvensutredning på grund av begränsat nationellt handlingsutrymme. För förslag i propositionen där regeringen bedömer att handlingsutrymmet för att genomföra direktivens bestämmelser är större, eller när förslag följer som en lämplig men inte nödvändig konsekvens av direktiven, beskrivs möjliga alternativa lösningar i propositionens huvuddel under rubriken ”skälen för förslaget” för respektive förslag.

I propositionens avsnitt om förslagets konsekvenser analyseras och beskrivs effekter för samhällets olika aktörer. Avsnittet är strukturerat med beaktande av 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regeringen konstaterar i konsekvensbedömningen att eftersom alla samhällets aktörer producerar avfall av något slag berörs mer eller mindre samtliga medborgare och verksamheter direkt eller indirekt av de bestämmelser som föreslås i propositionen. För några avfallslag föreslås mer omfattande regler och de aktörer som producerar eller hanterar dessa berörs följaktligen i större utsträckning.

Många förslag riktar sig mot de som yrkesmässigt hanterar avfall, dvs. avfallssektorn, vilket gör att denna grupp berörs särskilt. Denna sektor innefattar även kommunerna och kommunala avfallsbolag eftersom de är centrala aktörer på den svenska avfallsmarknaden. Aktörgruppen företag och andra yrkesmässiga verksamheter är en stor och heterogen grupp som berörs på olika sätt av förslagen i propositionen. I konsekvensbedömningen har därför en uppdelning gjorts på verksamheter som producerar avfall och verksamheter som hanterar avfall.

Givet EU-direktivens bindande natur har ingen analys gjorts av alternativet att inte genomföra de nya kraven, utöver att det konstateras att ett försenat eller bristfälligt genomförande av EU-lagstiftning innebär att ett överträdelseärende initieras av kommissionen som ytterst kan resultera i en straffavgift och ett löpande vite tills bristerna åtgärdats.

Regelrådet uppgav vid remissbehandlingen att de inte har haft möjlighet att detaljgranska varje delförslag eller bedöma huruvida alla effekter konsekvensutretts, men konstaterar att förslagsställarna synes ha gjort en gedigen utredning och redovisning av flertalet relevanta aspekter trots komplexiteten i regelverken. Regelrådet bedömde att det förelåg vissa brister kopplade till beskrivningen av alternativa lösningar och överensstämmelsen med EU-rätten samt att det även fanns brister när det gäller dels avsaknaden av redovisning av berörda företags storlek, dels hänsynen till små företag vid reglernas utformning. I flera delar håller dock konsekvensutredningarna enligt Regelrådet en mycket hög kvalitet. Regelrådet fann därför att konsekvensutredningen uppfyllde kraven i 6 och 7§§ förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen bör verka för att EU-direktiv genomförs i nationell rätt på ett sätt som inte missgynnar företagets konkurrenskraft (bet. 2018/19:NU7 s. 61 f.). Regeringen redovisar i skrivelse 2019/20:75 att tillkännagivandet inte är slutbehandlat. I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24) framgår att regeringen kommer att arbeta med implementeringen av EU-rätt i nationell rätt på ett sätt som skyddar svenska företags konkurrenskraft.

Digitalt avfallsregister

Enligt avfallsdirektivet ska spårbarhet säkerställas för allt farligt avfall som uppkommer inom en medlemsstat, dvs. det finns inte något nedre tröskelvärde för hur mycket avfall som genereras eller för storleken på en verksamhet för att kravet på spårbarhet ska gälla (artikel 17).

För att uppfylla kraven på spårbarhet i avfallsdirektivet gäller i dag en anteckningsskyldighet enligt avfallsförordningen (55–58 §§). Anteckningsskyldigheten gäller för alla yrkesmässiga verksamheter där farligt avfall uppkommer och för de som hanterar farligt avfall. I stort sett alla verksamheter som har för avsikt att samla in, återvinna eller bortskaffa farligt avfall måste

antingen ha tillstånd eller ha gjort en anmälan enligt miljöprövningsförfordningen. Alla verksamheter som tar emot och behandlar avfall måste också föra anteckningar. Regeringen har tidigare konstaterat att anteckningsskyldigheten inte är tillräcklig för att säkerställa det krav på spårbarhet av farligt avfall som avfallsdirektivet ställer upp.

Genom direktivet om ändring av avfallsdirektivet har det införts en skyldighet för medlemsstaterna att inrätta ett elektroniskt register eller samordnade register över uppgifter om farligt avfall (artikel 35 i avfallsdirektivet). Ett sådant register ska vara infört senast den 5 juli 2020. Avsikten med registret är att det ska kunna användas som ett verktyg för att uppfylla direktivets krav på spårbarhet.

I avfallsdirektivet anges att de som behandlar avfall, producenter av farligt avfall och verksamhetsutövare som yrkesmässigt samlar in eller transporterar farligt avfall eller agerar som handlare och mäklare av farligt avfall ska föra ett register i tidsföljd (artikel 35 i avfallsdirektivet). Registret ska omfatta uppgifter om avfallets mängd, typ och ursprung samt mängden produkter och material som är ett resultat av förberedelse för återanvändning, materialåtervinning eller andra återvinningsförfaranden. Registret ska också i relevanta fall omfatta uppgifter om destination, insamlingsfrekvens, transport-sätt och behandlingsmetod.

I Sverige finns ännu inte något elektroniskt register för avfall som uppfyller kraven i avfallsdirektivet. Avsikten är dock enligt regeringen att Naturvårdsverket ska tillhandahålla en digital lösning för spårbarhet för farligt avfall som uppfyller avfallsdirektivets krav på elektroniskt register.

Regeringen beslutade den 9 maj 2019 att ge Naturvårdsverket i uppdrag att utreda rättsliga förutsättningar för att upprätta och tillhandahålla avfallsstatistik samt säkerställa spårbarhet av farligt avfall i en digital lösning som uppfyller kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv 2008/98/EG om avfall (s.k. ändringsdirektivet). I uppdraget ingick att Naturvårdsverket skulle analysera befintlig lagstiftning som rör avfallsstatistik och spårbarhet av farligt avfall och föreslå de författningsändringar som krävs för att tillhandahålla en sådan digital lösning för spårbarhet av farligt avfall som direktivet förutsätter. Behovet av skydd för den personliga integriteten, sekretess- och dataskyddsfrågor och informationssäkerhet ska särskilt beaktas liksom kostnadseffektivitet. Naturvårdsverket har i rapporten Rättsliga förutsättningar för en ändamålsenlig avfallsstatistik och en digital lösning för spårbarhet av farligt avfall (dnr M2019/01642), som lämnades till regeringen den 5 september 2019, lämnat förslag till hur avfallsregistret skulle kunna regleras.

I propositionen redogörs för Naturvårdsverkets förslag. Naturvårdsverket föreslår att myndigheten ska inrätta ett avfallsregister som ska innehålla en stor mängd samlad information innefattande uppgifter om farligt avfall och behandling av icke-farligt avfall. Registret kommer även att innehålla uppgifter om enskilda verksamhetsutövare som hanterar sådant avfall. På sikt är tanken att registret även ska innehålla uppgifter om annat avfall.

Naturvårdsverkets förslag syftar till att Sverige ska uppfylla avfallsdirektivets krav på ett elektroniskt register.

Enligt Naturvårdsverkets förslag ska skyldigheten att lämna uppgifter i avfallsregistret omfatta de som producerar och i övrigt hanterar farligt avfall samt de som i yrkesmässig verksamhet behandlar icke-farligt avfall. Skyldigheten att lämna uppgifter i avfallsregistret enligt Naturvårdsverkets förslag omfattar cirka en miljon verksamheter. De flesta av dessa verksamheter är producenter av farligt avfall. Termen avfallsproducent är avsedd att tolkas brett. Rapporteringsskyldigheten kommer att omfatta de som samlar in eller transporterar farligt avfall. Även statliga myndigheter som producerar eller på annat sätt hanterar farligt avfall eller behandlar icke-farligt avfall kommer att omfattas av skyldigheten att lämna uppgifter.

Den information som ska lämnas till avfallsregistret är i huvudsak information om farligt avfall, inklusive hur avfallet hanteras och av vem. En stor del av de uppgifter som föreslås hanteras i avfallsregistret finns i dag hos verksamhetsutövarna eller hos olika tillsynsmyndigheter. De aktörer som kommer att omfattas av kravet på att lämna uppgifter till det elektroniska registret är i dag enligt avfallsförordningen skyldiga att föra anteckningar med uppgifter som i huvudsak motsvarar de uppgifter som ska rapporteras in i det elektroniska registret (54–59 §§). I dag är den som har fört anteckningar skyldig att ge tillsynsmyndigheten möjlighet att ta del av innehållet i anteckningarna först om myndigheten begär det (59 § avfallsförordningen).

De uppgifter som i dag finns antecknade kommer att lämnas av verksamhetsutövarna till avfallsregistret. Det innebär att en mängd uppgifter kommer att samlas in som tidigare inte funnits hos myndigheterna. Dessa uppgifter kommer att vara allmänna handlingar.

Enligt Naturvårdsverkets rapport medför förslaget konsekvenser för berörda verksamhetsutövare i form av viss ökad administrativ börda, eftersom nu gällande anteckningsskyldighet i viss mån utökas och krav på att lämna uppgifterna digitalt till Naturvårdsverkets avfallsregister tillkommer. Förslaget innebär vidare att tillsynsmyndigheterna å ena sidan får kostnader för att koppla upp sig mot Naturvårdsverkets digitala lösning. Å andra sidan får tillsynsmyndigheterna ett nytt verktyg för att bedriva en effektiv tillsyn. För Naturvårdsverkets del medför förslaget kostnader för inrättande, förvaltning och drift av den digitala lösningen samt för ökat arbete med vägledning och administration.

I sin rapport anför Naturvårdsverket att förslaget ska ses som ett första steg i en utveckling som på längre sikt syftar till att det samlade utbytet av miljöinformation mellan företag och offentlig sektor ska ske i en ny helhetslösning där utbyte av avfallsinformation är en delmängd. Den digitala lösningen ska fullt utbyggd säkerställa spårbarhet för farligt avfall och i viss omfattning även för icke-farligt avfall samt förbättrad avfallsstatistik, vilket t.ex. avser strukturerade uppgifter om avfall som möter kraven på informationshantering enligt EU:s olika direktiv och förordningar om avfall och nationella önskemål om bl.a. uppgifter om bygg- och rivningsavfall.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare framhållit är en effektiv avfallshantering och ett utvecklat system för hållbar återvinning av material och produkter en grundläggande förutsättning för att uppnå en resurseffektiv, cirkulär och biobaserad ekonomi.

Utskottet välkomnar det faktum att det inom EU antagits ett reviderat avfallsregelverk. De nya reglerna kommer att främja en ökad cirkularitet och leda till minskade avfallsmängder, ökad återvinning och ett fullständigt och enhetligt genomförande av avfallshierarkin i hela EU.

Riksdagen har tidigare uttalat att genomförande av EU-lagstiftning i nationell rätt ska ske på ett sätt som skyddar svenska företags konkurrenskraft. Att nationellt genomföra ett EU-direktiv innebär ett begränsat nationellt handlingsutrymme. Regeringen har anfört att man för de förslag i propositionen där handlingsutrymmet för att genomföra direktivens bestämmelser i olika avseenden varit större har möjliga alternativa lösningar för respektive förslag beskrivits. Utskottet konstaterar i detta sammanhang att Regelrådets samlade bedömning är att regeringen uppfyllt de krav som ställs för konsekvensutredning vid regelgivning. Utskottet bedömer att förslagets konsekvenser för den svenska konkurrenskraften är tillräckligt utredda.

Vidare konstaterar utskottet att ett fullt utbyggt digitalt avfallssystem inte bara kommer att kunna säkerställa spårbarhet för farligt avfall och i viss mån också icke-farligt avfall utan även kommer att kunna leverera en samlad och förbättrad avfallsstatistik och fungera som ett värdefullt verktyg för tillsynsmyndigheterna i deras arbete.

Därmed anser utskottet att motion 2019/20:3609 och motion 2019/20:3612 yrkande 3 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Vägledning och kriterier för när avfall upphör att vara avfall

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vägledning och kriterier för när avfall upphör att vara avfall.

Jämför reservation 3 (M, SD).

Motionen

I kommittémotion 2019/20:3612 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) anförs i yrkande 1 att Naturvårdsverket bör få i uppdrag att ta fram en ny tydligare vägledning för när avfall upphör att vara avfall. Vidare anförs i yrkande 2 att Naturvårdsverket bör ges ett nytt uppdrag för att snabbt kunna avgöra avfallsets status samt vid behov utarbeta end of waste-kriterier för avfall. Motionärerna

anser att det ska vara enkelt att bidra till samhällets omställning och anser därför att Naturvårdsverket ska ges i uppdrag att ta fram en mer detaljerad vägledning om när avfall upphör att vara avfall för att skapa en större tydlighet och förutsägbarhet för företagen som vill bidra till omställningen till en cirkulär ekonomi. Vidare anser motionärerna att Naturvårdsverkets ska ges ett nytt uppdrag att bistå företagen med att snabbt avgöra avfallets status, samt vid behov utarbeta s.k. end of waste-kriterier för avfallet ifråga.

Kompletterande information

Genom direktivet om ändring av avfallsdirektivet har det gjorts ändringar i de bestämmelser som innehåller kriterier för när avfall upphör att vara avfall (artikel 6.1 i avfallsdirektivet). Ändringarna innebär att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att se till att avfall som har genomgått materialåtervinning eller något annat återvinningsförfarande ska anses ha upphört att vara avfall om det uppfyller följande villkor:

- a. Ämnet eller föremålet ska användas för specifika ändamål.
- b. Det ska finnas en marknad för eller efterfrågan på sådana ämnen eller föremål.
- c. Ämnet eller föremålet ska uppfylla de tekniska kraven för de specifika ändamålen och befintlig lagstiftning och normer för produkter.
- d. Användning av ämnet eller föremålet kommer inte att leda till allmänt negativa följder för miljön eller människors hälsa.

I skälen till förslaget i propositionen anges att dessa villkor fanns även tidigare i direktivet. Bestämmelsen har dock ändrats på ett sätt som innebär att villkoren ska beaktas vid all bedömning av om avfall har upphört att vara avfall och inte bara vid utarbetandet av kriterier för när avfall upphör att vara avfall. Ändringarna motiveras av att aktörer på marknaden för sekundära råvaror bör ges större säkerhet när det gäller ämnens eller föremåls status som avfall eller icke-avfall och att lika villkor bör främjas (skäl 17 i ändringsdirektivet).

I propositionens konsekvensbeskrivning uppges att förslagen om när avfall upphör att vara avfall innebär förtydliganden av i dag gällande regelverk. Förslaget förväntas inte leda till direkta kostnader för företagen. Tvärtom kan reglerna bidra till att minska administrativa kostnader eftersom dagens regelverk är mindre tydligt, vilket kan medföra kostnader i termer av att analysera och tolka lagstiftning.

Liksom tidigare får kommissionen anta genomförandeakter för att fastställa närmare kriterier för när vissa kategorier av avfall upphör att vara avfall (artikel 6.2 i avfallsdirektivet). Om inga kriterier har fastställts på unionsnivå får medlemsstaterna fastställa kriterier (artikel 6.3). Om inga kriterier har fastställts får medlemsstaterna liksom tidigare besluta i det enskilda fallet om ett visst avfall har upphört att vara avfall. Sådana beslut behöver inte längre anmälas till kommissionen (artikel 6.4).

EU-kommissionen har tillsammans med medlemsländerna arbetat med att ta fram EU-förordningar med kriterier för när olika avfallsslag upphör att vara avfall, s.k. end of waste-förordningar. Dessa är frivilliga att tillämpa för de avfallsslag som det finns framtagna kriterier för. Hittills har det tagits fram end-of-waste-kriterier på unionsnivå för skrot av järn, stål eller aluminium, krossglas och kopparskrot.

Som framgår av tidigare avsnitt föreslås i propositionen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om när avfall upphör att vara avfall enligt de angivna villkoren. Bemyndigandet syftar till att ge möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att ta fram nationella end of waste-kriterier. Som framgår ovan får nationella end of waste-kriterier enligt avfallsdirektivet endast tas fram om det inte har fastställts kriterier på unionsnivå (artikel 6.3).

Naturvårdsverkets vägledning om när avfall upphör att vara avfall riktar sig både till de som är verksamhetsutövare och återvinner avfall samt till de som arbetar på en tillsynsmyndighet. Enligt vägledningen kan avfall upphöra att vara avfall när avfallet genomgått en återvinningsprocess. Det kan dels ske genom att tillämpa s.k. end of waste-kriterier men också genom en bedömning i det enskilda fallet. När avfall återvinns så att det upphör att vara avfall omfattas den tillverkade produkten av produkt- och kemikalielagstiftningen.

Det är verksamhetsutövaren som ska bedöma om ett avfall efter en återvinningsprocess har upphört att vara ett avfall. Naturvårdsverket rekommenderar att verksamhetsutövaren rådgör med tillsynsmyndigheten vid denna bedömning. Inom ramen för tillsynen granskas verksamhetsutövarens bedömning och ifall myndigheten inte delar bedömningen att avfall upphört att vara avfall kan tillsynsmyndigheten förelägga verksamheten att fortsätta hantera ämnet eller föremålet som ett avfall. Ett sådant beslut kan överklagas.

Naturvårdsverket anser att det generellt sett inte är en uppgift för tillsynsmyndigheten att utfärda beslut om att avfall upphört att vara avfall. Att pröva frågan om avfall har upphört att vara avfall ska som huvudregel göras i tillsynen och inte i en tillståndsprovning eller ett anmälningsförfarande. Skälet till det är att klassificeringen av om ett avfall är ett avfall eller inte kan ändras över tiden. Klassificeringen är beroende av förhållanden i verksamhetens process samt yttre faktorer, t.ex. avsättningen och att materialet kan användas på ett miljömässigt hållbart sätt etc.

Den återvinning av avfall som sker i Sverige i dag sker oftast utan tillämpning av end of waste-kriterier och istället görs en bedömning i det enskilda fallet. Enligt uppgift från Naturvårdsverket kommer samtliga vägledningar som berörs av det nya regelverket att ses över.

Utskottets ställningstagande

En viktig del i omställningen till en mer cirkulär ekonomi är att samhället i ökad utsträckning kan ersätta jungfruliga material med återvunna resurser. Ett tydligt regelverk är en viktig förutsättning för att efterfrågan på återvunnet

material ska öka. Utskottet välkomnar därför att bestämmelserna om när avfall upphör att vara avfall förtydligas genom de föreslagna lagändringarna. Utskottet förutsätter att myndigheternas vägledning uppdateras i enlighet med det nya regelverket.

Utskottet vill vidare framhålla att det är verksamhetsutövaren som ska bedöma om ett avfall efter en återvinningsprocess har upphört att vara ett avfall. Vid återvinning av avfall i Sverige är i dag en bedömning i det enskilda fallet ett vanligare arbetssätt än användandet av end of waste-kriterier. Utskottet noterar dock att lagförslaget innehåller bemyndiganden som gör det möjligt att ta fram nationella kriterier för avfallsfraktioner.

Därmed föreslår utskottet att motion 2019/20:3612 yrkande 1 och 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Reservationer

1. Konsekvenser av genomförandet av de reviderade avfallsdirektiven, punkt 2 (SD, KD)

av Angelika Bengtsson (SD), Ebba Hermansson (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3609 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) och
avslår motion
2019/20:3612 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Lagförslagen i proposition 2019/20:156 Genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet möjliggör att Sverige kan fortsätta utvecklingen mot att bli ett mer resurseffektivt samhälle och övergå till en cirkulär ekonomi. Därför är vi positiva till huvuddragen i regeringens proposition. Men det finns aspekter av den som vi finner problematiska.

I huvudsak handlar det om en viss överimplementering av direktivet vilket regeringen i något fall själva bekräftar, men i andra delar saknas den transparensen. Vi anser även att förslagets påverkan på svenska företag inte har konsekvensutretts tillräckligt väl.

Regelrådet erkänner att de inte haft möjlighet att detaljgranska varje delförslag eller bedöma huruvida alla effekter konsekvensutretts men man gör den sammanvägda bedömningen att konsekvensutredningen uppfyller organets krav. I Regelrådets fullständiga yttrande specificeras vilka delar som organet menar att förslagsställarna hade kunnat utveckla.

Regelrådet skriver att det i vissa fall saknas information om varför ett förslag går utöver EU-rätten. Bland annat handlar det om förslaget som rör det digitala systemet för att spåra farligt avfall, där förslaget till skillnad från vad direktivet anger även inkluderar icke-farligt avfall. Detta medför att betydligt fler företag omfattas av det rapporteringskrav som lagstiftningen dikterar. Vidare hade Regelrådet velat se fler resonemang kring alternativa lösningar vid genomförandet av EU-rätten. Organet bedömer också att flera förslag innebär relativt omfattande ändringar i dagens regelverk och att de berörda aktörerna, givet att författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti, har en kort förberedelsestid.

Näringslivets regelrådet anser att konsekvensutredningen i den remitterade promemorian inte uppfyller de krav på analys som bör ställas i samband med genomförande av EU-lagstiftning. Rådet saknar bl.a. en jämförelse med hur övriga nordiska länder och andra EU-medlemsstater planerar att genomföra EU-lagstiftningen för att erhålla eventuella alternativa lösningar som kan vara mer kostnadseffektiva och för att se till att det svenska genomförandet inte innebär att svenska företag får konkurrensnackdelar i förhållande till sina utländska konkurrenter.

Att genomförande av EU-direktiv inte bör försämra företagets konkurrenskraft finns uttryckt i riksdagens tillkännagivande till riksdagen, 2018/19:NU7 som beslutades den 3 april 2019. Av den anledningen anser vi att regeringen bör vidta återhållsamhet vid implementering av EU-direktiv i svensk lagstiftning och konsekvenser för det svenska näringslivet bör vara lättöverskådliga.

Vi anser att merparten av lagförslagen i propositionen är väl avvägda men att en mer grundlig konsekvensutredning för svenska företag egentligen hade behövt utföras. Därtill oroas vi över en möjlig överimplementering av EU-direktivet. Därför yrkar vi på att regeringen inom ett år bör utvärdera hur den föreslagna implementeringen av EU-direktivet påverkar svenska företags konkurrenskraft.

2. Konsekvenser av genomförandet av de reviderade avfallsdirektiven, punkt 2 (M)

av Helena Antoni (M), Karin Enström (M) och Lotta Finstorp (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3612 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 3 och
avslår motion

2019/20:3609 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD).

Ställningstagande

Vi har tidigare föreslagit att det ska utvecklas ett digitalt system för att spåra farligt avfall och ställer oss således positiva till att information kopplat till farligt avfall digitaliseras. Det förbättrar och effektiviserar informationsöverföringen och ökar spårbarheten.

Gemensamma EU-regler på avfallsområdet är viktiga för att höja miljökraven i hela unionen men också för att få en välfungerande inre marknad med likartade krav i alla medlemsländer. I sin proposition föreslår regeringen

emellertid mer långtgående skyldigheter för alla verksamheter som omfattas av skyldigheten att rapportera in farligt avfall till det digitala systemet än vad direktivet kräver. Det handlar bl.a. om anteckningsskyldigheten där det svenska genomförandet medför att fler uppgifter ska vara obligatoriska att rapportera in jämfört med det som anges i direktivet.

I stort sett alla svenska företag omfattas av kraven på ett digitalt register för farligt avfall. Trots det har regeringen inte genomfört en konsekvensanalys av vad överimplementeringen kommer att kosta företagen ekonomiskt. Men att det innebär en konkurrensnackdel för svenska företag, eftersom de tvingas att möta högre krav och kostnader än företagen i andra EU-länder, konstaterar till och med regeringen själv.

Vi ser i det här fallet ingen anledning till att företag i Sverige ska möta högre krav än företag i andra EU-länder. Vi motsätter oss därför regeringens förslag till överimplementering av det digitala systemet för att spåra farligt avfall. Vi kräver därför att regeringen ska återkomma med en utformning av det digitala systemet för att spåra farligt avfall i Sverige som inte går längre än EU-direktivet kräver.

I det fall regeringen trots allt väljer att utforma det digitala systemet för att spåra farligt avfall i Sverige så att det går längre än EU-direktivet kräver bör regeringen utvärdera hur överimplementeringen påverkar svenska företags konkurrenskraft.

3. Vägledning och kriterier för när avfall upphör att vara avfall, punkt 3 (M, SD)

av Helena Antoni (M), Karin Enström (M), Lotta Finstorp (M), Angelika Bengtsson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Fredrik Lindahl (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3612 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi är positiva till att skapa bättre förutsättningar för ett resurseffektivt och cirkulärt samhälle. För att åstadkomma detta ska politiken främst prioritera åtgärder som förebygger att avfall uppkommer, genom återanvändning. Det avfall som ändå uppkommer ska i första hand återvinnas.

För att öka återvinningsgraden och skapa bättre förutsättningar för en cirkulär ekonomi är en förändrad syn på avfall viktig. Det som i dag betraktas och hanteras som avfall behöver i ökad utsträckning bli en resurs som

återvinns. Vi välkomnar därför att Sverige genom EU-direktiv på avfallsområdet tar steg i den riktningen.

Vi välkomnar också att skrivningar om när avfall upphör att vara avfall förs in i miljöbalken, i syfte att underlätta processer där återvunnet avfall ersätter jungfruliga material i olika produktionsprocesser och på så sätt förbättrar cirkulära flöden i samhället.

Men för att ytterligare förenkla för företagen som vill återvinna avfall behöver den nya lagstiftningen kompletteras med en uppdaterad vägledning från Naturvårdsverket för när avfall upphör att vara avfall. Den vägledning som finns i dag bidrar inte med nödvändig tydlighet för företagen.

I dagsläget är det företaget som är skyldigt att visa att avfallet har upphört att vara avfall. Men ingen myndighet har i dag ansvaret för att meddela om processen för att tillse att avfall upphör att vara avfall är tillräcklig för att leva upp till kraven i lagen. Det ansvaret vilar i stället på tillståndsmyndigheter, vilka riskerar göra olika bedömningar, i olika delar av landet. Detta skapar en osäkerhet och försvårar för företagen som antingen vill återvinna avfall eller köpa material som tidigare klassats som avfall. Detta i sin tur saktar ner omställningen till en cirkulär ekonomi.

Vi anser att det ska vara enkelt att bidra till samhällets omställning. Vi vill därför att Naturvårdsverket ska ges i uppdrag att ta fram en mer detaljerad vägledning om när avfall upphör att vara avfall för att skapa en större tydlighet och förutsägbarhet för företagen som vill bidra till omställningen till en cirkulär ekonomi. Vi anser också att Naturvårdsverkets ska ges ett nytt uppdrag att bistå företagen med att snabbt avgöra avfallets status samt vid behov utarbeta s.k. end of waste-kriterier för avfallet ifråga.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:156 Genomförande av EU-direktiv på avfallsområdet:

1. Riksdagen antar regeringen förslag till lag om ändring i miljöbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2019:1274) om skatt på avfall som förbränns.

Följdmotionerna

2019/20:3609 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utvärdera hur det föreslagna genomförandet av EU-direktivet påverkar svenska företags konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3612 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram en ny, tydligare vägledning om när avfall upphör att vara avfall och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Naturvårdsverket ett nytt uppdrag för att snabbt kunna avgöra avfallens status samt vid behov utarbeta end of waste-kriterier för avfall och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med en utformning av det digitala systemet för att spåra farligt avfall i Sverige som inte går längre än EU-direktivet kräver och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om miljöbalken

dels att 14 kap. 2 §, 15 kap. 1–5, 6, 8, 10, 15, 20, 21–24, 30, 31 och 45 §§, 27 kap. 4 och 5 §§ och 29 kap. 9 § och rubriken närmast före 15 kap. 30 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 15 kap. 5 a, 9 a–9 c, 11 a och 20 a §§, och närmast före 15 kap. 9 a och 11 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.2 §²

I detta kapitel avses med

kemisk produkt: ett kemiskt ämne eller en blandning av kemiska ämnen som inte är en vara,

blandning: en blandning eller lösning som består av två eller flera kemiska ämnen,

vara: ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion,

bioteknisk organism: en produkt som har framställts särskilt i bekämpningssyfte eller något annat tekniskt syfte och som helt eller delvis består av eller innehåller levande mikroorganismer, nematoder, insekter eller spindeldjur,

hantering: en verksamhet eller åtgärd som innebär att en kemisk produkt eller bioteknisk organism tillverkas, bearbetas, behandlas, förpackas, förvaras, transporteras, används, omhändertas, destrueras, konverteras, saluförs, överläts eller är föremål för något annat jämförbart förfarande,

hantering: en verksamhet eller åtgärd som innebär att en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara tillverkas, bearbetas, behandlas, förpackas, förvaras, transporteras, används, omhändertas, destrueras, konverteras, saluförs, överläts eller är föremål för något annat jämförbart förfarande,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG av den 20 december 1994 om förpackningar och förpackningsavfall, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/852, rådets direktiv 1999/31/EG av den 26 april 1999 om deponering av avfall, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/850 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851.

² Senaste lydelse 2016:781.

införsel: att föra in en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara till Sverige, och

utförsel: att föra ut en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara från Sverige.

15 kap.

1 §³

Med *avfall* avses i *detta kapitel* varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. Med *avfall* avses i *denna balk* varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.

Ett ämne eller föremål som uppkommit i en produktionsprocess där huvudsyftet inte är att producera ämnet eller föremålet ska anses vara en biprodukt i stället för avfall, om

1. det är säkerställt att ämnet eller föremålet kommer att fortsätta användas,
2. ämnet eller föremålet kan användas direkt utan någon annan bearbetning än den bearbetning som är normal i industriell praxis,
3. ämnet eller föremålet har producerats som en integrerad del av produktionsprocessen, och
4. den användning som avses i 1 inte strider mot lag eller annan författning och inte leder till allmänt negativa följder för miljön eller människors hälsa.

Ett ämne eller föremål som har återvunnits och uppfyller krav i fråga om fortsatt användning enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 39 eller 40 § upphör att vara avfall.

2 §⁴

Med *avfallsförebyggande åtgärder* avses i *detta kapitel* åtgärder som vidtas innan ett ämne eller föremål har blivit avfall och som syftar till en minskning av mängden avfall, en minskning av *mängden skadliga ämnen* i material och produkter eller en minskning av de negativa effekter på människors hälsa och miljön som avfall ger upphov till.

I denna balk avses med avfallsförebyggande åtgärder: åtgärder som vidtas innan ett ämne eller föremål har blivit avfall och som syftar till en minskning av mängden avfall, en minskning av *innehållet av farliga ämnen* i material och produkter eller en minskning av de negativa effekter på människors hälsa och miljön som avfall kan ge upphov till, och

återanvändning: att en produkt eller en komponent som inte är avfall används igen för att fylla

³ Senaste lydelse 2019:1263.

⁴ Senaste lydelse 2016:782.

samma funktion som den ursprungligen var avsedd för.

3 §⁵

Med hushållsavfall avses i detta kapitel avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.

Med kommunalt avfall avses i denna balk avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, dock inte

1. avfall från tillverkning,
2. avfall från jord- och skogsbruk,
3. avfall från fiske,
4. avfall från septiktankar, avloppsnet och avloppsrening,
5. bygg- och rivningsavfall, och
6. utjänta bilar.

4 §⁶

Med återanvändning avses i detta kapitel att något som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som det ursprungligen var avsett för.

Med avfallsproducent avses i denna balk den som ger upphov till avfall (ursprunglig avfallsproducent) och den som genom förbehandling, blandning eller andra förfaranden ändrar avfallens art eller sammansättning.

5 §⁷

Med hantera avfall avses i detta kapitel att

1. samla in, transportera, återvinna, bortskaffa eller ta annan fysisk befattning med avfall, eller
2. vidta åtgärder som inte innebär fysisk befattning med avfall men som syftar till att avfall samlas in, transporteras, återvinns, bortskaffas eller byter ägare eller innehavare.

Med hantera avfall avses i denna balk att

1. samla in, transportera, sortera, återvinna, bortskaffa eller ta annan fysisk befattning med avfall, eller
2. vidta åtgärder som inte innebär fysisk befattning med avfall men som syftar till att avfall samlas in, transporteras, sorteras, återvinns, bortskaffas eller byter ägare eller innehavare.

⁵ Senaste lydelse 2016:782.

⁶ Senaste lydelse 2016:782.

⁷ Senaste lydelse 2016:782.

5 a §

Med deponi avses i denna balk en upplagsplats för avfall som finns på eller i jorden.

Som deponi räknas inte en plats där avfall

1. lastas om för att förbereda det för vidare transport till en annan plats där det ska behandlas,

2. lagras innan det återvinns, om lagringen sker under en kortare period än tre år, eller

3. lagras innan det bortskaffas, om lagringen sker under en kortare period än ett år.

6 §⁸

I detta kapitel avses med

I denna balk avses med

behandla avfall: återvinna eller bortskaffa avfall,

återvinna avfall: att vidta en åtgärd som innebär att avfall kommer till nytta som ersättning för något annat material eller förbereder det för en sådan nytta eller en åtgärd som innebär att avfall förbereds för återanvändning,

förbereda avfall för återanvändning: kontrollera, rengöra eller reparera något som är avfall så att det kan återanvändas utan ytterligare behandling,

materialåtervinna avfall: upparbeta avfall till nya ämnen eller föremål som inte ska användas som bränsle eller fyllnadsmaterial,

bortskaffa avfall: göra sig av med eller förbereda för att göra sig av med något som är avfall utan att återvinna det eller utan att lämna det till någon som samlar in eller transporterar bort det, och

behandla avfall: återvinna eller deponera avfall: bortskaffa avfall genom att lägga det på en deponi.

8 §⁹

I detta kapitel avses med

I denna balk avses med

fastighetsinnehavare: den som äger fastigheten eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare,

uttjänt bil: en personbil, buss eller lastbil vars totalvikt inte överstiger 3 500 kilogram och som är avfall, och

uttjänt bil: en personbil, buss eller lastbil vars totalvikt inte överstiger 3 500 kilogram och som är avfall,

⁸ Senaste lydelse 2019:1263.

⁹ Senaste lydelse 2016:782.

bilskrotare: den som bedriver yrkesmässig verksamhet som syftar till att återvinna eller bortskaffa uttjänta bilar.

bilskrotare: den som bedriver yrkesmässig verksamhet som syftar till att behandla uttjänta bilar, och

bygg- och rivningsavfall: avfall från bygg- och rivningsarbeten.

När avfall upphör att vara avfall

9 a §

Avfall som har genomgått ett återvinningsförfarande upphör att vara avfall om

- 1. ämnet eller föremålet ska användas för ett visst ändamål,*
- 2. det finns en marknad för eller efterfrågan på sådana ämnen eller föremål,*
- 3. ämnet eller föremålet uppfyller tillämpliga krav i lag och annan författning, och*
- 4. användningen av ämnet eller föremålet inte leder till allmänt negativa följder för människors hälsa eller miljön.*

9 b §

Den som för första gången släpper ut ett ämne eller föremål som har upphört att vara avfall på marknaden ska se till att ämnet eller föremålet uppfyller tillämpliga krav i lag och annan författning.

Om ett sådant ämne eller föremål används utan att ha släppts ut på marknaden, ska i stället den som för första gången använder ämnet eller föremålet se till att det uppfyller kraven.

9 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om när avfall upphör att vara avfall enligt 9 a §.

10 §¹⁰

En bestämmelse om skyldighet att vidta avfallsförebyggande åtgärder finns i 2 kap. 5 §.

Den som *behandlar avfall eller* Den som är ansvarig för att avfall är ansvarig för att avfall blir be- blir behandlat ska se till att det handlat ska se till att det

1. återvinns genom att det förbereds för återanvändning,
2. materialåtervinns, om det är lämpligare än 1,
3. återvinns på annat sätt, om det är lämpligare än 1 och 2, eller
4. bortskaffas, om det är lämpligare än 1–3.

Den behandling av avfallet som bäst skyddar människors hälsa och miljön som helhet ska anses som lämpligast, om behandlingen inte är orimlig.

***Den ursprungliga
avfallsproducentens ansvar***

11 a §

Om inte annat har avtalats eller är föreskrivet i lag eller annan författning, ansvarar den ursprungliga avfallsproducenten för

1. att avfallet genomgår en fullständig behandling i enlighet med 10 §, och
2. kostnaderna för att hantera det avfall som har producerats.

15 §¹¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för producenter av förpackningar, producenter av papper för tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger eller andra liknande pappersprodukter och producenter av elektriska eller elektroniska produkter att se till att förpackningarna, papperet eller de elektriska och elektroniska produkterna omfattas av ett insamlingssystem för återvinning eller återanvändning, och 2. tillstånd för yrkesmässig drift av sådana insamlingssystem.	1. skyldighet för producenter av förpackningar, producenter av papper för tidningar, tidskrifter, direktreklam, kataloger eller andra liknande pappersprodukter och producenter av elektriska eller elektroniska produkter att se till att förpackningarna, papperet eller de elektriska och elektroniska produkterna omfattas av ett insamlingssystem för <i>behandling</i> eller återanvändning, 2. tillstånd för yrkesmässig drift av <i>ett sådant</i> insamlingssystem,

¹⁰ Senaste lydelse 2016:782.

¹¹ Senaste lydelse 2016:782.

3. skyldighet för den som driver ett sådant insamlingssystem att
- a) lämna information till producenter och avfallsproducenter om återanvändning, sortering, insamling och behandling, och
 - b) vidta åtgärder för att främja återanvändning, och
4. skyldighet för den som driver ett system för återanvändning av förpackningar att anmäla detta.

Föreskrifter enligt första stycket 1 får endast avse producenter som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 12 §.

20 §¹²

Varje kommun ansvarar för att *hushållsavfall* inom kommunen återvinns eller bortskaffas.

Varje kommun ansvarar för att *följande avfall* inom kommunen behandlas:

1. kommunalt avfall,
2. avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter, om anläggningen endast används för
 - a) hushållspillvatten, eller
 - b) spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållspillvatten,
3. latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar, och
4. bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

Kommunen ska transportera bort avfallet från den fastighet där avfallet finns, om

1. borttransport behövs för att tillgodose såväl skyddet för människors hälsa och miljön som enskilda intressen, eller

2. fastighetsinnehavaren begär att kommunen ska transportera bort avfallet och det inte är oskäligt med hänsyn till omständigheterna.

¹² Senaste lydelse 2016:782.

20 a §

Kommunen ska transportera bort det avfall som avses i 20 § från den fastighet där avfallet finns, om

1. borttransport behövs för att tillgodose såväl skyddet för människors hälsa och miljön som enskilda intressen, eller

2. fastighetsinnehavaren begär att kommunen ska transportera bort avfallet och det inte är oskäligt med hänsyn till omständigheterna.

21 §¹³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kommunens ansvar enligt 20 § i fråga om avfall som omfattas av producentansvar enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 12 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kommunens ansvar enligt 20 och 20 a §§ i fråga om avfall som omfattas av producentansvar enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 12 §.

22 §¹⁴

Regeringen eller den myndighet eller kommun som regeringen bestämmer får i fråga om annat avfall än hushållsavfall meddela föreskrifter om att kommunen ska ansvara för att avfallet återvinns eller bortskaffas och transporteras från den fastighet där avfallet finns. Föreskrifterna får endast avse avfall som av hälso- eller miljöskäl behöver hanteras av kommunen.

Regeringen eller den myndighet eller kommun som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att kommunen ska ansvara för att annat avfall än sådant som avses i 20 § behandlas och transporteras från den fastighet där avfallet finns. Föreskrifterna får endast avse avfall som av hälso- eller miljöskäl behöver hanteras av kommunen.

23 §¹⁵

När kommunen planerar och beslutar hur den ska ta sitt ansvar enligt 20 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 22 § ska kommunen ta hänsyn till fastighetsinnehavarnas förmåga att

När kommunen planerar och beslutar hur den ska ta sitt ansvar enligt 20 och 20 a §§ eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 22 §, ska kommunen ta hänsyn till fastighetsinnehavarnas för-

¹³ Senaste lydelse 2016:782.

¹⁴ Senaste lydelse 2016:782.

¹⁵ Senaste lydelse 2016:782.

själva hantera avfall på ett sätt som är godtagbart med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön och de behov som finns för olika slag av bebyggelse.

måga att själva hantera avfall på ett sätt som är godtagbart med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön och de behov som finns för olika slag av bebyggelse.

24 §¹⁶

Om kommunen enligt 20 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 22 § ska ansvara för en viss hantering av avfall, får den hanteringen inte utföras av någon annan än kommunen eller den som kommunen anlitar.

Om kommunen enligt 20 och 20 a §§ eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 22 § ska ansvara för en viss hantering av avfall, får den hanteringen inte utföras av någon annan än kommunen eller den som kommunen anlitar.

Första stycket gäller inte en fastighetsinnehavare som på fastigheten återvinner eller bortskaffar avfallet, om det görs utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön.

En åtgärd som avses i andra stycket kan kräva anmälan enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 19 §.

Uppgifter om och hantering av avfall som uppkommer i yrkesmässig verksamhet

Uppgifter om och hantering av avfall

30 §¹⁷

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som i yrkesmässig verksamhet *ger upphov till annat avfall än hushållsavfall* ska lämna det till någon som har det tillstånd eller har gjort den anmälan som krävs för hanteringen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som i yrkesmässig verksamhet *producerar eller hanterar avfall* ska lämna det till någon som har det tillstånd eller har gjort den anmälan som krävs för hanteringen *av avfallet*.

31 §¹⁸

Regeringen eller den myndighet eller kommun som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som i yrkesmässig verksamhet *ger upphov till avfall* ska

Regeringen eller den myndighet eller kommun som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om *skyldighet att dokumentera och lämna uppgifter om avfall, avfalls-*

¹⁶ Senaste lydelse 2016:782.

¹⁷ Senaste lydelse 2016:782.

¹⁸ Senaste lydelse 2016:782.

lämna uppgift till kommunen om avfallet och dess hantering. *hantering och avfallsförebyggande åtgärder.*

45 §¹⁹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att lämna information om hantering av avfall och innehållet i avfallsplanerna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för kommunerna att lämna information om *avfallsförebyggande åtgärder och hantering av avfall*, och
2. innehållet i avfallsplanerna.

27 kap.

4 §

Kommuner får meddela föreskrifter om att avgift *skall* betalas för insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken utförs *genom deras försorg*. Avgiften *skall enligt kommunens bestämmande* betalas till kommunen eller till den som utför renhållningen.

Kommunen får meddela föreskrifter om att avgift *ska* betalas för

1. insamling, transport *och behandling* av avfall som enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken utförs *av kommunen eller den som kommunen anlitar*,

2. *åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § om avfallsförebyggande åtgärder, och*

3. *åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter från hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 §.*

Avgiften *ska efter beslut av kommunen* betalas till kommunen eller till den som utför renhållningen.

Särskilda bestämmelser om avgift för hantering av avfall från fartyg finns i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

5 §

En avgift som avses i 4 § första stycket *skall* vara årlig eller på annat sätt periodisk. Om avgiften

En avgift som avses i 4 § första stycket *ska* vara årlig eller på annat sätt periodisk. Om avgiften avser

¹⁹ Senaste lydelse 2016:782.

avser insamling, transport och *bortskaffande* vid enstaka tillfällen, får kommunen besluta att avgiften *skall* betalas särskilt för varje tillfälle *i fråga*.

Avgiften skall bestämmas till högst det belopp som behövs för att täcka nödvändiga planerings-, kapital- och driftskostnader för renhållningen. Från dessa kostnader *skall räknas av* kostnaderna för användning av anläggningar eller utrustning för andra ändamål än renhållning. Avgiften får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering främjas.

insamling, transport och *behandling* vid enstaka tillfällen, får kommunen besluta att avgiften *ska* betalas särskilt för varje tillfälle.

Den avgift som avses i 4 § första stycket 1 ska bestämmas till högst det belopp som behövs för att täcka nödvändiga *kostnader för den infrastruktur som behövs för avfallshantering samt nödvändiga* planerings-, kapital- och driftskostnader för renhållningen. Från dessa kostnader *ska* kostnaderna för användning av anläggningar eller utrustning för andra ändamål än renhållning *räknas av*. Avgiften får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering främjas.

Avtalar kommunen med någon annan att utföra renhållningen, får avtalet läggas till grund för beräkning av avgiften, om kostnaden därigenom inte blir väsentligt högre än om kommunen själv utför renhållningen.

29 kap.

9 §²⁰

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot bestämmelsen i artikel 6.3 i förordning (EG) nr 338/97 om skyldighet att i en ansökan lämna uppgift om tidigare beslut om avslag,

2. bryter mot en föreskrift eller ett beslut i ett enskilt fall om tomgångskörning eller gatumusik som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 9 kap. 12 §,

3. bryter mot en föreskrift om skötsel av jordbruksmark som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 12 kap. 8 §,

4. bryter mot en föreskrift om hantering av gödsel som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 12 kap. 10 §,

5. vid en sådan odling av genetiskt modifierade organismer som omfattas av ett tillstånd enligt 13 kap. 12 § bryter mot en föreskrift om försiktighetsmått som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 13 kap. 11 §,

6. bryter mot en föreskrift om märkning av genetiskt modifierade organismer som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 13 kap. 18 §,

7. bryter mot en bestämmelse om spårbarhet eller märkning enligt artikel 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.6, 5.1 eller 5.2 i Europaparlamentets och rådets förord-

²⁰ Senaste lydelse 2016:782.

ning (EG) nr 1830/2003 av den 22 september 2003 om spårbarhet och märkning av genetiskt modifierade organismer och spårbarhet av livsmedel och foderprodukter som är framställda av genetiskt modifierade organismer och om ändring av direktiv 2001/18/EG,

8. bryter mot en bestämmelse om information, identifiering, dokumentation eller anmälan enligt artikel 6, 12 eller 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 av den 15 juli 2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer,

9. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt som inte uppfyller kraven om märkning enligt artikel 19.1 eller 19.2 i förordning (EG) nr 1223/2009, eller på marknaden tillhandahåller en kosmetisk produkt som inte uppfyller kraven om märkning enligt artikel 19.1 a, e eller g i samma förordning,

10. bryter mot skyldigheten att lämna information enligt artikel 9 i förordning (EG) nr 648/2004,

11. bryter mot en bestämmelse om information eller dokumentation enligt artikel 32, 34 eller 36 i förordning (EG) nr 1907/2006,

12. i fråga om ett växtskyddsmedel som är godkänt i ett annat land i Europeiska unionen men som inte är godkänt i Sverige bryter mot artikel 52 i förordning (EG) nr 1107/2009 genom att föra in medlet till Sverige, släppa ut det på marknaden eller använda det utan att medlet omfattas av ett sådant parallellhandlestillstånd som krävs enligt artikeln,

13. i fråga om en biocidprodukt som är godkänd i ett annat land i Europeiska unionen men som inte är godkänd i Sverige tillhandahåller produkten eller använder den utan att produkten omfattas av ett sådant parallellhandlestillstånd som avses i artikel 53 i förordning (EU) nr 528/2012,

14. bryter mot bestämmelsen i 15 kap. 24 § första stycket eller en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 39 § genom att yrkesmässigt eller annars i stor omfattning transportera avfall, eller

<p>15. bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 30 § genom att för transport lämna <i>annat</i> avfall än <i>hus-hållsavfall</i> till den som inte har det tillstånd som krävs för en sådan transport.</p>	<p>15. bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 30 § genom att för transport lämna avfall till den som inte har det tillstånd som krävs för en sådan transport.</p>
--	---

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

2. I fråga om återvinning och bortskaffande av bygg- och rivningsavfall gäller 15 kap. 20 § första stycket i den äldre lydelsen till och med utgången av 2022.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs¹ att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas två nya paragrafer, 18 kap. 18 a § och 31 kap. 11 a §, och närmast före 18 kap. 18 a § och 31 kap. 11 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap.

Avfallsregister

18 a §

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till avfallsregistret, om det kan antas att farligt avfall kan komma till brottslig användning om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tio år.

31 kap.

Avfallsregistret

11 a §

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av eller uttag ur avfallsregistret för uppgift om enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851.

3 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs¹ att 10 kap. 6, 11 och 19 §§ plan- och bygglagen (2010:900) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

6 §

Byggherren ska se till att det finns en plan för kontrollen av en bygg- eller rivningsåtgärd som avses i 3 § (kontrollplan) med uppgifter om

1. vilka kontroller som ska göras och vad kontrollerna ska avse, 2. vem som ska göra kontrollerna, 3. vilka anmälningar som ska göras till byggnadsnämnden, 4. vilka arbetsplatsbesök som byggnadsnämnden bör göra och när besöken bör ske, 5. vilket farligt avfall som rivningsåtgärder kan ge upphov till, och 6. hur farligt avfall och annat avfall ska tas om hand.	5. vilka byggprodukter som kan återanvändas och hur dessa ska tas om hand, och 6. vilket avfall som åtgärden kan ge upphov till och hur avfallet ska tas om hand, särskilt hur man avser att möjliggöra a) materialåtervinning av hög kvalitet, och b) avlägsnande och säker hantering av farliga ämnen.

11 §

En kontrollansvarig ska

1. biträda byggherren med att upprätta förslag till den kontrollplan som krävs enligt 6 § och, i fråga om rivningsåtgärder, biträda vid inventeringen av farligt avfall och annat avfall, 2. se till att kontrollplanen och gällande bestämmelser och villkor för åtgärderna följs samt att nödvändiga kontroller utförs, 3. vid avvikelser från föreskrifter och villkor som avses i 2 informera byggherren och vid behov meddela byggnadsnämnden, 4. närvara vid tekniska samråd, besiktningar och andra kontroller samt vid byggnadsnämndens arbetsplatsbesök,	1. biträda byggherren med att upprätta förslag till den kontrollplan som krävs enligt 6 §, och med att identifiera avfall och återanvändbara byggprodukter som bygg- och rivningsåtgärderna kan ge upphov till,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/851.

5. dokumentera sina byggplatsbesök och notera iakttagelser som kan vara av värde vid utvärderingen inför slutbeskedet,

6. avge ett utlåtande till byggherren och byggnadsnämnden som underlag för slutbesked, och

7. om den *kontrollansvarige* lämnar sitt uppdrag, meddela detta till byggnadsnämnden.

7. om den *kontrollansvariga* lämnar sitt uppdrag, meddela detta till byggnadsnämnden.

19 §²

Vid det tekniska samrådet ska man gå igenom

1. arbetets planering och organisation,

2. byggherrens förslag till kontrollplan och de handlingar i övrigt som byggherren har gett in,

3. hur *förekomsten av tänkbart farligt avfall har inventerats, om samrådet avser en rivningsåtgärd,* 3. hur *identifieringen av avfall och återanvändbara byggprodukter har gjorts,*

4. behovet av att byggnadsnämnden gör arbetsplatsbesök eller av andra tillsynsåtgärder,

5. behovet av ett färdigställandeskydd,

6. behovet av utstakning,

7. byggnadsnämndens behov av ytterligare handlingar inför beslut om kontrollplan eller startbesked, och

8. behovet av ytterligare sammanträden.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.

² Senaste lydelse 2014:228.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:1274) om skatt på avfall som förbränns

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2019:1274) om skatt på avfall som förbränns

dels att 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med avfallsförbränningsanläggning avses en förbränningsanläggning

1. som är avsedd för avfallsförbränning med eller utan återvinning av alstrad energi,

2. där förbränning av avfall sker på ett sådant sätt att det huvudsakliga ändamålet med anläggningen inte kan anses vara produktion av energi eller material,

3. där mer än 40 procent av den alstrade värmen kommer från förbränning av farligt avfall, eller

4. där det förbränns annat *hushållsavfall* än avfall som omfattas av någon av avfallstyperna i underkapitel 20 01 och är källsorterat eller i underkapitel 20 02, enligt bilagan till kommissionens beslut 2000/532/EG av den 3 maj 2000 om ersättning av beslut 94/3/EG om en förteckning över avfall i enlighet med artikel 1 a i rådets direktiv 75/442/EEG om avfall, och rådets beslut 94/904/EG om upprättande av en förteckning över farligt avfall i enlighet med artikel 1.4 i rådets direktiv 91/689/EEG om farligt avfall, i lydelsen enligt kommissionens beslut 2014/955/EU.

4. där det förbränns annat *kommunalt avfall* än avfall som omfattas av någon av avfallstyperna i underkapitel 20 01 och är källsorterat eller i underkapitel 20 02, enligt bilagan till kommissionens beslut 2000/532/EG av den 3 maj 2000 om ersättning av beslut 94/3/EG om en förteckning över avfall i enlighet med artikel 1 a i rådets direktiv 75/442/EEG om avfall, och rådets beslut 94/904/EG om upprättande av en förteckning över farligt avfall i enlighet med artikel 1.4 i rådets direktiv 91/689/EEG om farligt avfall, i lydelsen enligt kommissionens beslut 2014/955/EU.

5 a §

Med kommunalt avfall avses det samma som i 15 kap. 3 § miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2020.